

Svar på remiss avseende betänkandet Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15)

S2025/00416

Sammanfattning

Motala kommun har fått möjlighet att svara på remiss avseende betänkandet Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15). Remissvaren ska ha inkommit till Socialdepartementet senast den 9 juni 2025.

Remissinstansens synpunkter

Motala kommun ställer sig positiva till utredningens förslag och bedömningar med undantag för nedanstående:

Utökade uppgiftsskyldighet

Motala kommun **instämmer inte** i utredningens bedömning att det finns uppgifter som inte bör omfattas av en utökad uppgiftsskyldighet från Arbetsförmedlingen till socialnämnden.

Motala kommun bedömer till skillnad från utredningen att uppgifter om handlingsplan, aktivitetsrapport, skäl för sanktion och avregistrering är uppgifter som till stor del har betydelse för både beslutsfattande gällande ekonomiskt bistånd, och för planeringen för att komma tillrätta med försörjningshinder. Sådan information efterfrågas regelbundet i dagsläget och Motala kommuns erfarenhet är att det finns svårigheter för både handläggare och biståndssökande att få tillgång till informationen.

Bidragstak

Kommunen tillstyrker bidragstak om det utformas på det sätt att det inte strider mot barnkonventionen eller internationella regler. Incitamenten för arbete måste stärkas och bidrag får aldrig vara en långsiktig lösning för dem som har arbetsförmåga. Bidragstak bör också utformas för att stärka integration och att inte cementera ett utanförskap.

Motala kommun önskar framföra följande synpunkter:

Personer som är sjuka och saknar sjukpenninggrundande inkomst

Motala kommun ställer sig frågande till behovet av digital överföring av läkarintygen från hälso – och sjukvården till socialnämnden. Som utredningen lyfter är rätten till intyg, en rättighet för den enskilde, inte myndigheten. Socialnämnden begär i förekommande fall intyg från den biståndssökande som själv uppger sig vara förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande eller deltagande i kompetenshöjande verksamhet. Ansvaret för att bidra till utredningen om rätten till ekonomiskt bistånd ligger idag på den sökande, varför det saknas behov från nämndens sida, att ta emot eventuella handlingar eller underlag från hälsa- och sjukvården utan den biståndssökandes medverkan.

Motala kommun vill också påtala att krav på läkarintyg och deltagande i arbetsinriktad rehabilitering får ökad aktualitet med anledning av ett eventuellt införande av aktivitetskrav och det är av vikt att dessa krav också belyses och analyseras utifrån ett sådan införande.

Ekonomiskt bistånd till kostnader för hyra av bostad i andra hand

Att försörjningsstöd enbart ska lämnas till kostnader för godkända andrahandsupplåtelser bedöms som angeläget för att motverka välfärdsbrottslighet, Motala kommun delar dock bedömningen att hyreskostnaden ska kunna bedömas som godkänd om det finns särskilda skäl, men bedömer att formuleringen särskilda skäl behöver innehålla mer detaljerade bestämmelser kring när det kan finnas skäl att godkänna hyreskostnaden. Då kommuner redan idag väljer att arbeta och bedöma på olika sätt, finns risk för att ett eventuellt ny bestämmelse blir verkningslös i praktiken.

Ekonomiskt bistånd till personer som vistas i Sverige utan tillstånd

Motala kommun vill påtala att det är av vikt med kunskapshöjande insatser, vad gäller regelverken för lovlig vistelse i Sverige. Att utreda en biståndssökandes migrationsrättsliga status är inte en lätt uppgift, och som utredningen konstaterar är det en mängd variabler som spelar in, och som dessutom kan ändras från månad till månad. För att kunna avgöra om en person uppfyller kraven för att vistas i Sverige och därmed skulle kunna ha rätt till bistånd krävs därför kunskap om gällande migrationsrättsliga regelverk och när de tillämpas. I och med att olika personer i samma hushåll kan ha olika migrationsrättsliga status finns en svårighet i tillämpningen redan med gällande lagstiftning.

Vidare krävs en kunskapshöjning gällande vilken myndighet kommunen ska hänvisa till, och vilket ansvar den myndigheten har, i det fall en biståndssökande inte bedöms uppfylla kraven för att vistas i Sverige.